

NOTA BENE

Nyhedsbrev fra Juridisk Institut, Syddansk Universitet, Juli 2016

Indhold

Ny forskning: Processuelle udfordringer ved lukning af ulovlige hjemmesider - Af advokat og Erhvervs-ph.d.-stipendiat, Jesper Løffler Nielsen

Publikationer: Artikler og bøger

Nyt fra Juridisk Institut: Frederik Harhoff er tilknyttet Forsvarsakademiet, Hold fra Juridisk Institut videre i prestigefyldt international procedurekonkurrence, SDU's bedste placering i folkeretlig procedurekonkurrence, Juridiske emner ved Syddansk Universitet 2015, Dimittendafslutning, Procedurekonkurrence, Karrieredag

Efteruddannelse: Valgfag på kandidatordningen (tompladsordningen), skræddersyet efteruddannelse

Ny forskning

Processuelle udfordringer ved lukning af ulovlige hjemmesider

Af advokat og Erhvervs-ph.d.-stipendiat, Jesper Løffler Nielsen

Introduktion til problemet

Det ligger dybt indgroet i vores retssystem, at ulovlige forhold bør kunne bringes til ophør, og om nødvendigt bør dette kunne ske med domstolenes hjælp. Efter fremkomsten og udbredelsen af internettet er denne forventning dog kommet under pres: Selv i tilfælde, hvor en hjemmeside klart er i strid med danske regler, kan det i praksis være overordentligt vanskeligt for politi, myndigheder, rettighedshavere eller andre at få den lukket ned. En væsentlig del af forklaringen er, at domstolenes virke er reguleret i en næsten 100 år gammel lov (retsplejeloven), som kun i meget begrænset omfang tager højde for den tekniske udvikling, der er sket siden vedtagelsen.

Der har i de senere år været sporadisk politisk fokus på problemet: I 2010 blev Justitsministeriet bedt om at undersøge muligheden for efter de gældende regler at lukke ned for en hjemmeside med information om ulovlige stoffer, i 2011 afgav et udvalg under Kulturministeriet en rapport om "Ophavsrettigheder på internettet" og i 2012 udarbejdede Erhvervs- og Vækstministeriet et notat, som indeholdt en oversigt over juridiske og tekniske håndhævelsesmetoder på internettet. Også på EU-plan har der været opmærksomhed på emnet, senest i 2015 med EU-Kommissionens rapport "Online Copyright Enforcement, Consumer Behaviour and Market Structure", hvori det bl.a. konkluderes, at spærring af hjemmesider med ulovlig streaming af film har begrænset effekt, bl.a. som følge af at lukning af en hjemmeside eller en server blot fører til åbning af en ny identisk hjemmeside på et andet domæne og en anden server.

Udfordringerne relaterer sig ikke kun til reglerne i retsplejeloven, da det i sig selv kan være vanskeligt at fastlægge, hvornår en hjemmeside er "ulovlig". I det følgende er det de processuelle udfordringer, som er i fokus, og betegnelsen "ulovlig hjemmeside" anvendes derfor som overordnet betegnelse, uanset om hjemmesiden er i strid med strafferetlige regler, krænker immaterielle rettigheder eller noget helt tredje.

NOTA BENE

Nyhedsbrev fra Juridisk Institut, Syddansk Universitet, Juli 2016

Kort introduktion til teknologien

Begrebet "hjemmeside" dækker over det indhold, som en bruger kan se og interagere med via internettet. I teknisk forstand er der tale om data, som ligger på en server. Begrebet kan nuanceres yderligere i en række forskellige henseender, men af hensyn til overskueligheden anvendes alene det overordnede begreb.

Begrebet "lukning" anvendes også i bred forstand, da det omfatter en række forskellige scenarier og tekniske muligheder. Fælles for dem alle er dog, at nogle ønsker at gøre en hjemmeside eller dele af en hjemmeside utilgængelig, eksempelvis fordi dens indhold er ulovligt eller krænker nogle rettigheder.

Den første mulighed er, at en eller flere internetudbydere spærrer for deres kunders adgang til hjemmesiden. Rent teknisk kan dette ske på flere måder, men det mest almindelige er blokering på "DNS-niveau", dvs. at udbyderen blokerer for sine kunders adgang til hjemmesiden via det domænenavn, den er tilknyttet. Fordelen ved denne tilgang er, at det er nemt at identificere den part, som kan gennemføre lukningen (internetudbyderen). En ulempe er bl.a., at den er forholdsvis let at omgå af brugere, som ønsker at komme ind på hjemmesiden, og at hjemmesidens indehaver blot kan flytte indholdet til et andet domænenavn.

En anden mulighed er at få slettet/lukket hjemmesiden fra serveren. Alle hjemmesider består af data, som er placeret på en eller flere servere. Man kan således også lukke en hjemmeside ved at få slettet de pågældende data eller alternativt få ejeren af serveren til at lukke for tilgængeligheden af hjemmesiden via internettet. Fordelen ved denne tilgang er, at man som udgangspunkt får lukket helt ned for hjemmesiden. Ulemperne er bl.a., at det kan være vanskeligt at finde ud af, hvilken server hjemmesiden ligger på, hvem der ejer den osv., og at det er meget let at kopiere indholdet til en anden server.

En tredje mulighed er at få overdraget/inddraget det domænenavn, som hjemmesiden ligger på. Denne mulighed har mange ligheder med den første, idet den også indebærer, at hjemmesiden ikke længere er tilgængelig fra det pågældende domænenavn. Rent teknisk gennemføres en sådan omregistrering af en administrator, dvs. DK-Hostmaster for domænenavne under ".dk".

Generelle problemstillinger

Som nævnt kan det give anledning til forskellige udfordringer af både teknisk og juridisk karakter, såfremt man ønsker at søge domstolens bistand til at få helt eller delvist lukket ned for en ulovlig hjemmeside. I det følgende uddybes de problemstillinger, som primært relaterer sig til håndhævelse med hjælp fra domstolene:

3.1. Hvem skal indgrebet rettes mod?

En af udfordringerne er, hvem en sag eller et processuelt indgreb skal rettes mod. Der er mange aktører involveret i tilgængeliggørelsen af en hjemmeside, herunder internetudbydere, registranter af domænenavne, ejere af de servere hjemmesiderne ligger på, ejere af sociale medier, søgemaskiner, brugere osv. I mange tilfælde kan det rent teknisk være vanskeligt at finde frem til identiteten på de forskellige aktører. Dernæst kan der også være stor forskel på, hvor effektivt et indgreb over for en given aktør er, og endelig kan det være vanskeligt at finde ud af, hvem der rent teknisk har muligheden for at lukke ned for en hjemmeside.

Som eksempel på udfordringerne i praksis kan bl.a. nævnes U.2013.4 Ø, hvori en rettighedshaver under en forbudssag havde fået medhold i, at en hjemmeside "skulle nedtages". Fogedretten sendte efter afsigelsen først kendelsen til effektivering hos én IT-virksomhed (udbyder A), herefter til en anden (udbyder B) og endelig tilbage til udbyder A. Den sidstnævnte beslutning blev kærret til landsretten, der ophævede fogedrettens beslutning. Af referatet fremgår bl.a., at udbyder B's advokat fremkom med en indsigelse om, at hans "klient har ikke adgang til den pågældende hjemmeside, råder ikke over denne og har rent teknisk ikke adgang til at fjerne eller på anden

NOTA BENE

Nyhedsbrev fra Juridisk Institut, Syddansk Universitet, Juli 2016

vis redigere i indholdet på hjemmesiden eller at nedtage/fjerne hjemmesiden.” Fogedretten tog herefter kontakt til fogedrettens IT-sagkyndige, som oplyste, at hjemmesiden kunne nedtages af udbyder A. Fogedretten besluttede herefter at pålægge udbyder A at ophøre med at videresende trafik til hjemmesiden. Beslutningen blev kæret, og landsretten ophævede beslutningen under henvisning til, at udbyder A ikke havde været en del af den oprindelige forbudssag.

3.2. Ansvarsfrihed for visse mellemænd

Selvom de materielle regler ikke uddybes særskilt (udover nogle enkelte eksempler nedenfor i afsnit 4), er det relevant at knytte nogle bemærkninger til de særlige ansvarsregler, der gælder ift. internettet. Der gælder således inden for EU nogle særlige ansvarsfritagelsesregler, som i Danmark er implementeret i e-handelslovens §§ 14-16. Ifølge disse regler er visse ”mellemænd” på internettet fritaget for ansvar for eventuelle overtrædelser, også selvom de teknisk set kan siges at have medvirket til at foretage krænkelser, fx ved at udbyde adgang til internettet for brugere, som begår ulovlige handlinger eller ved at hoste en hjemmeside med ulovligt indhold. Disse ansvarsfritagelsesregler omfatter dog kun det rent materielle ansvar (dvs. fritagelse for bøder, erstatningsansvar mv.), men beskytter ikke imod, at mellemmanden med domstolens bistand tvinges til at lukke ned for en hjemmeside med ulovligt indhold (jf. også betragtning 45 i e-handelsdirektivet).

3.3 Hvilke regler i retsplejeloven kan anvendes?

Et andet generelt problem er, at enhver form for bistand fra domstolene skal ske med hjemmel i retsplejeloven, der som nævnt indledningsvist blev vedtaget for næsten 100 år siden. Selvom mange af reglerne igennem årene er blevet revideret, er der fortsat en stor del af reglerne, som er baseret på de grundlæggende principper og begreber fra vedtagelsen, og som dermed langt fra tager højde for de mange komplekse aspekter ved internettet. Overordnet er det i strafferetlige sager primært reglerne om beslaglæggelse og edition (§§ 801-804), som er relevante, og i civilretlige sager er det primært reglerne om foreløbige forbud (kapitel 40 og 57) samt fuldbyrdelsesreglerne (kapitel 45-55). Det rækker for vidt at uddybe samtlige regler og udfordringer her, og i det følgende skal således alene nævnes nogle få eksempler:

Et gennemgående problem er, at en stor del af de relevante regler i retsplejeloven, herunder reglerne om straffeprocessuelle indgreb og de civilprocessuelle regler om fuldbyrdelse, er formuleret med fysiske genstande for øje. Som følge heraf opstår der fortolkningsvanskeligheder, når en regel omhandlende fx ”genstanden”, ”løsøre”, ”rørligt gods” osv. skal anvendes i en digital kontekst. Et eksempel herpå er de straffeprocessuelle regler om beslaglæggelse: §§ 801-803 indeholder således en række fysisk betonedede begreber, herunder ”genstande” (§§ 802, stk. 1 og 803, stk. 1) og ”gods” (§ 802, stk. 2). Højesteret har dog i U.2007.1831 H slået fast, at begrebet ”genstande” i retsplejelovens §§ 802 og 803 omfatter ”computerdata i form af dokumenter som de foreliggende på en hjemmeside.”

En anden grundlæggende udfordring er, at reglerne udover selve ordlyden tillige er baseret på en bagvedliggende forudsætning om eksistensen af noget fysisk. Tages der igen udgangspunkt i reglerne om beslaglæggelse, forudsætter reglerne således stillingtagen til, hvorvidt det er den mistænkte eller en ikke-mistænkt, som har ”rådighed” over genstanden/godset. Som også omtalt ovenfor, kan det i relation til hjemmesider være ganske kompliceret at fastlægge, hvem der i juridisk forstand har rådighed over en hjemmeside, idet der kan være mange aktører involveret.

3.4. Hvilke hensyn er relevante ved lukning af en hjemmeside?

Der er mange hensyn, som kan være relevante at inddrage ved lukning af en hjemmeside, herunder ikke mindst hensynet til ytringsfriheden. I det følgende skal dog alene kort omtales to hensyn, som har særlig relevans for de processuelle regler:

NOTA BENE NOTA BENE NOTA BENE

Nyhedsbrev fra Juridisk Institut, Syddansk Universitet, Juli 2016

Det første hensyn omhandler proportionalitet. Både strafferetsplejen og den civile retspleje er baseret på et princip om, at et indgreb skal være proportionelt ift. de interesser, der er på spil. Målet om et proportionelt indgreb er vanskeligt at imødekomme i relation til hjemmesider, hvor det både juridisk og teknisk kan være vanskeligt at holde det lovlige og det ulovlige indhold adskilt. I sagen U.2007.183 H om beslaglæggelse af dokumenter på en hjemmeside gjorde forsvareren bl.a. gældende, at beslaglæggelsen skulle begrænses til de konkrete tekstd dele på hjemmesiden, som var ulovlige, hvilket dog udtrykkeligt blev afvist af landsretten, hvorefter Højesteret tiltrådte landsrettens kendelse. Spørgsmålet blev også rejst i PirateBay-sagen U.2010.2221 H, idet der ubestridt også blev delt en vis mængde lovligt indhold på tjenesten, men forbuddet blev alligevel nedlagt mod hele hjemmesiden.

Et andet hensyn af central betydning ved lukning af hjemmesider, er hensynet til de ovenfor omtalte "internetmellemænd". Som følge af internettets opbygning og de praktiske udfordringer, der ofte er forbundet med at identificere og/eller håndhæve over for de egentlige krænkere, vælger rettighedshavere og andre i stadig stigende grad at håndhæve over for internetudbydere, sociale medier, hosting-udbydere osv. Som fremhævet af Østre Landsret i U.2013.2873 Ø, er denne tendens ikke uden udfordringer:

"Som anført af TDC A/S må det lægges til grund, at det reelt er Voga Ltd., som er den påståede krænker og derfor den, som forbudskravet i første omgang bør rettes mod. TDC A/S' eneste rolle i sagen er at levere internetadgang til Voga Ltd., og TDC A/S har som netværksoperatør ikke en forpligtelse eller reel mulighed for at besidde en viden, som er afgørende for at klarlægge, om de hjemmesider, der leveres internetadgang til, er i overensstemmelse med lovgivningen. Dersom forbudskravet i sager som denne ville kunne rettes mod TDC A/S, ville det have meget vidtrækkende konsekvenser, idet TDC A/S ville kunne risikere at blive mødt med forbuds krav, hver gang en påstået krænkelse finder sted på en hjemmeside, som TDC A/S leverer internetadgang til. Bortset fra de tilfælde, hvor en krænkelse er konstateret ved en retskraftig dom, eller hjemmesiden har et indhold, som må anses for åbenbart ulovligt, bør forbudskravet i første række fremsættes over for udbyderen af hjemmesiden frem for netværksoperatøren..."

3.5. Særligt om udenlandske hjemmesider

Tingene kompliceres yderligere, når der er tale om en udenlandsk hjemmeside.

Først opstår spørgsmålet, hvorvidt en sag mod en udenlandsk hjemmeside overhovedet kan anlægges ved de danske domstole: Dette spørgsmål reguleres i civilretlige sager af reglerne om værneting, og i relation til ulovlige hjemmesider vil det oftest være § 243 om såkaldt "deliktværneting", der finder anvendelse. Heller ikke denne regel tager højde for den teknologiske udvikling der er sket siden 1917, idet den forudsætter en stillingtagen til, "hvor retskrænkelsen er foregået." Eftersom en hjemmeside som udgangspunkt kan tilgås af alle mennesker i verden med adgang til internettet, kan krænkelsen siges at være "foregået" i stort set alle verdens lande. Der er afsagt en række afgørelser, som tager stilling til § 243's anvendelse i relation til hjemmesider (se fx U.2001.2186/1 Ø, U.2002.405 H, U.2011.2772 V og U.2014.254 Ø), men der er fortsat ikke noget klart svar på, hvorvidt adgang til hjemmesiden fra Danmark er tilstrækkeligt, eller hvorvidt der kræves en stærkere tilknytning til Danmark. Væsentlige hensyn og en lang række retskilder fra andre retsområder taler dog for, at danske domstole alene er kompetente ift. hjemmesider, som i et eller andet omfang er "rettet mod" Danmark og/eller danske borgere, fx ved at være skrevet på dansk, brug af ".dk"-domæne, mulighed for betaling i danske kroner, omtale af navngivne danske personer osv.

Såfremt man i den enkelte sag kommer over den første udfordring og får en dom eller kendelse fra retten om, at hjemmesiden skal lukkes, opstår der en ny udfordring: Det er i praksis overordentligt vanskeligt at gennemtvinge en lukning, såfremt hjemmesiden befinder sig på (eller flyttes til) en server placeret i udlandet og/eller er på et andet domæne end ".dk". Også dette spørgsmål blev rejst i den udtalelse fra Rigspolitiet, som er omtalt ovenfor:

NOTA BENE

Nyhedsbrev fra Juridisk Institut, Syddansk Universitet, Juli 2016

"Københavns Politi har endelig oplyst, at alle danske hjemmesider med et domænenavn, der ender på ".dk", er udbudt af den danske virksomhed Hostmaster DK, som yder den nødvendige bistand. I det omfang, der er tale om en hjemmeside, som er registreret hos en udenlandsk udbyder, eller som rent fysisk er oprettet på en server, der befinder sig i udlandet, kan der opstå praktiske problemer med hensyn til gennemførelsen af beslaglæggelsen. Hjemmesider, der rent fysisk er oprettet i udlandet, vil dog i en del tilfælde være registreret hos en virksomhed i Danmark. I disse tilfælde vil den danske virksomhed i reglen yde den fornødne bistand til gennemførelse af lukningen."

De udfordringer, som her omtales i relation til straffeprocessen, er mindst lige så store i civile sager. Som et af de mest omtalte eksempler herpå, kan nævnes sagen om hjemmesiden www.detsorteregister.dk: På hjemmesiden kunne man finde kritisk omtale af navngivne offentligt ansatte, og indehaveren er i flere sager blevet idømt erstatning og påbudt at fjerne oplysningerne på siden, men manden bag hjemmesiden, Ole Eli Christiansen, nægtede at følge dommen, og han udtalte således bl.a. følgende til en avis efter en dom i 2015:

"De kan rende og hoppe. Vi er en tysk virksomhed, vi er tysk registreret, vi har tysk adresse og vi er hosted i USA, så der er ikke nogen, der kan lukke os ned."

Hjemmesiden er efterfølgende blevet lukket, og ifølge indehaveren skete lukningen af økonomiske årsager.

Lukning af hjemmesider: udvalgte sagstyper

4.1. Børneporno

I sager om hjemmesider med børneporno er håndhævelsen lettere og mere effektiv end i stort set alle andre sagstyper, idet lukningen kan ske helt uden indblanding fra domstolene. Der er således etableret en særlig blokeringsordning, hvor Rigspolitiet i samarbejde med bl.a. Red Barnet og internationale samarbejdspartnere indsamler oplysninger om domæner, som indeholder ulovlige billeder eller film af seksuelle overgreb på børn, hvorefter oplysninger om de konkrete hjemmesider sendes til de danske internetudbydere, som så blokerer for hjemmesiden. Man kan læse mere om ordningen her: www.politi.dk

4.2. Andre strafferetlige sager

I andre strafferetlige sager end sager om børneporno er håndhævelsen derimod begrænset af de udfordringer, som er omtalt ovenfor i afsnit 3. I 2010 blev Justitsministeriet bedt om at undersøge muligheden for at lukke ned for ulovlige hjemmesider, og i forbindelse med besvarelsen indhentede Justitsministeriet en udtalelse hos Rigspolitiet, der udtalte følgende:

"Til brug for besvarelsen af Justitsministeriets henvendelse har Rigspolitiet anmodet Københavns Politi om en udtalelse."

Københavns Politi har oplyst, at politikredsen tidligere har opnået rettens kendelse for, at en hjemmeside kunne beslaglægges i medfør af retsplejelovens regler om beslaglæggelse. Retten fandt således, at selv om der ikke var tale om fysiske genstande, men om domæner, som er registreret i en computer, kunne der herved opnås den samme rådighedsberøvelse som ved fysiske genstande og derved en sikring af oplysninger eller beviser til brug for politiets efterforskning.

Beslaglæggelse kan ligeledes ske med henblik på konfiskation i medfør af straffelovens § 77 eller § 77 a, såfremt domænet f.eks. anvendes til en strafbar handling.

Vedrørende den praktiske fremgangsmåde rettes der henvendelse til udbyderen af den pågældende hjemmeside med oplysning om eller forevisning af den afsagte kendelse, hvorefter udbyderen udfører de nødvendige tekniske foranstaltninger til at gøre hjemmesiden utilgængelig."

NOTA BENE

Nyhedsbrev fra Juridisk Institut, Syddansk Universitet, Juli 2016

I udtalelsen omtales der, at man har opnået kendelse på beslaglæggelse af "en hjemmeside", men de efterfølgende sætninger giver dog indtryk af, at der reelt var tale om beslaglæggelse af et domænenavn. Der er afsagt en række utrykte kendelser, hvori en hjemmeside er blevet lukket, ved at domænenavnet er blevet "udleveret" efter reglerne om edition med den lidt mystiske begrundelse, at domænenavnet "antages at kunne tjene som bevis i sagen" mod en mistænkt, jf. retsplejelovens § 804, stk. 1 (Se fx www.popcorn-time.dk, hvor der findes et link til editionskendelsen). Senest har Statsadvokaten i februar 2016 fået beslaglagt 423 ".dk"-domæner, hvorpå der blev solgt ulovlige kopivarer af kendte produkter (se fx www.halogospel.dk).

4.4. Lægemidler, betting-sider mv.

Der findes rundt om i den danske lovgivning nogle særregler, som kan føre til, at en hjemmeside er i strid med danske regler. Som eksempler kan nævnes, at Lægemiddelstyrelsen i enkelte sager har fået medhold af domstolene i sager med påstand om lukning af hjemmesider med ulovlig markedsføring af medicin (fx Københavns Byrets dom af 2. december 2009 om www.thermapower.dk og Københavns Byrets kendelse af 5. september 2011 om www.24hdiet.com), og det samme har Spillemyndigheden ift. hjemmesider med ulovlig markedsføring af spil (fx kendelse afsagt af Retten på Frederiksberg d. 2. maj 2014 vedrørende fem forskellige domæner).

4.5. Fildelingssider

Endelig har der også været en række sager om hjemmesider, hvorpå der sker ulovlig deling af musik, film og computerspil. I de fleste tilfælde gennemføres sådanne sager efter de civilprocessuelle regler, hvor rettighedshaverne fra musik- og filmbranchen søger domstolens bistand for at få lukket ned for en hjemmeside, som oftest er placeret på en server i udlandet. Som eksempler herpå kan nævnes sagen om www.allofmp3.com, hvor rettighedshaverne (det daværende AntiPiratGruppen) fik medhold i, at en internetudbyder (Tele2) var forpligtet til at spærre for sine brugeres adgang til hjemmesiden, jf. Københavns Fogedrets kendelse af 25. oktober 2006. Kort efter spærringen blev hjemmesiden dog blot flyttet til en anden server og et andet domæne, hvorefter AntiPiratGruppen var nødsaget til at anlægge en ny sag om spærring af det nye domæne, www.mp3sparks.com, jf. Frederiksberg Fogedrets kendelse af 15. august 2007.

Afrunding

Som det er fremgået, kan det i praksis være overordentligt vanskeligt at få lukket ned for en ulovlig hjemmeside. Der er mange årsager hertil, hvoraf den primære er, at der ikke er nogen central myndighed, som har den fulde kontrol over hele internettet. Denne kompetence er spredt ud på en lang række forskellige myndigheder og private virksomheder i en lang række forskellige lande.

Da private virksomheder og sammenslutninger uundgåeligt spiller en rolle i disse sager, ligger en del af løsningen på problemet i et øget samarbejde mellem de forskellige aktører. Der er da også gode initiativer i gang, fx et branchesamarbejde mellem de forskellige danske internetudbydere (www.teleindu.dk) og et nyligt iværksat initiativ fra Københavns Politi om samarbejde mellem offentlige og private aktører i kampen mod IT-svindel.

Selvom øget nationalt og ikke mindst internationalt samarbejde udgør en væsentlig del af løsningen, bør det også overvejes, hvorvidt der er behov for en revision af retsplejelovens regler med henblik på at tilpasse den til moderne teknologi. De fortolkningsvanskeligheder, som retsplejeloven giver anledning til i nutidens digitale samfund, er indgående behandlet i en ph.d.-afhandling, som forfatteren til denne artikel skal forsvare d. 10. juni 2016.

Kilder

Justitsministeriet: Besvarelse af spørgsmål nr. 740 fra Folketingets Retsudvalg, alm. del (sagsnr. 2010-792-1239), 2010.

NOTA BENE

Nyhedsbrev fra Juridisk Institut, Syddansk Universitet, Juli 2016

Udvalget om Ophavsrettigheder på Internettet: Rapport fra Udvalget om Ophavsrettigheder på Internettet, Kulturministeriet, 2011.

Erhvervs- og Vækstministeriet: Oversigt over juridiske og tekniske håndhævelsesmetoder i Danmark og EU (Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget 2011-12, ERU alm. del Bilag 300), 2012.

EU-Kommissionen: "Online Copyright Enforcement, Consumer Behaviour and Market Structure", 2015

Avisartikel: "Ny kæmpebøde til berygtet hjemmeside", Jyllands Posten, 4. marts 2015.

Nyhed: "Statsadvokat beslaglægger 423 falske hjemmesider", www.anklagemyndigheden.dk, 23. februar 2016.

Avisartikel: "Politiet kalder til kamp mod kæmpe boom i it-svindel", www.fyens.dk, 7. april 2016.

Publikationer

Artikler mv.

Bent Ole Gram Mortensen har udgivet "Hans Christian Andersen and the Blue Light" i Navein Reet: Nordic Journal of Law and & Social Research, nr. 6, s. 185-200, 2015.

Birgit Feldtmann har udgivet "What Happens After the Defense?: Considering "Post Incident" Obligations of Masters from the Perspective of International and Danish Law" i Ocean Development and International Law, vol. 46, nr. 2, s. 98-110, 2015.

Frederik Harhoff har udgivet "Mystery Lane: A Note on Independence and Impartiality in International Criminal Trials", FICHL Policy Brief Series 47, Torkel Opsahl Academic EPublisher, 2016.

Hanne Marie Motzfeldt har udgivet "Den danske ombudsmands krav om værdibaseret design af den digitale forvaltning" i Nordisk Administrativt Tidsskrift, nr. 3, s. 8-23, 2015.

Hanne Marie Motzfeldt har udgivet "Udvikling af it-løsninger – delegation og digital forvaltning" i Juristen, nr. 1, s. 32-40, 2016.

Hans Viggo Godsk Pedersen har sammen med Lone Hansen udgivet "Om afkortning af arveforskud" i Tidsskrift for Familie- og Arveret, nr. 4, s. 392-397, 2015.

Hans Viggo Godsk Pedersen har sammen med Lone Hansen udgivet "Aftalefrihed for ægtefæller samt gaver mellem ægtefæller" i Tidsskrift for Familie- og Arveret, nr. 2, s. 274-278, 2015.

Henning Bang Fuglsang Madsen Sørensen har udgivet "Dommeres habilitet i sager om erstatning for strafforfølgning" i Ugeskrift for Retsvæsen, nr. 10, s. 139-145, 2016.

Inge Langhave Jeppesen har udgivet "Udvalgte domme, kendelser og afgørelser, Personalegoder, beskatning eller skattefrihed og indberetningspligt, Sambeskatning, delårsindkomst og lovforklning og Skattepligt, bopæl til rådighed og erhvervsmæssig tilknytning." i S R – Skat, nr. 2, s. 62-74, 2016.

NOTA BENE

Nyhedsbrev fra Juridisk Institut, Syddansk Universitet, Juli 2016

Jette Thygesen har udgivet "Kommentar til SKM2015.654.ØLR (TfS2015.885) - det afgiftspligtige vareområde i chokoladeafgiftsloven" i Tidsskrift for Skatter og Afgifter, nr. 3, 2016.

Kent Kristensen har sammen med Karsten Naundrup Olesen udgivet "Familielægen under forandring: andre aktører kan drive praksis" i Månedsskrift for almen praksis, vol. 93, nr. 8, s. 727-733, 2015.

Linda Kjær Minke har sammen med Sofie Meldal Birkmose udgivet "Evaluering af afdeling H – Statsfængslet på Søbysøgård" for Justitsministeriets forskningskontor, 2016.

Linda Kjær Minke har sammen med Mads Ted Drud Jensen, Rolf Kromand, Birgit Lindsnæse og Birgitte Kofod Olsen udgivet "Kortlægning af Hadforbrydelser" for Ministeriet for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, 2016.

Linda Kjær Minke har udgivet "Selv radikaliserede indsatte bliver løsladt en dag" i Altinget.dk, 3. marts 2016.

Niels Skovmand Rasmussen har udgivet "Den retlige karakter af henstillinger og retningslinjer i EU-kapitalmarkedsret" i Ugeskrift for Retsvæsen, nr. 43, s. 366-374, 2015.

Peter Starup har udgivet "Arbejdskraftens frie bevægelighed for tyrkiske arbejdstagere og deres familiemedlemmer: En undersøgelse af inddragelses- og bortfaldsværnet i art. 6 og 7 i afg. 1/80" i EU-Ret & Menneskeret, nr. 6, s. 341-371, 2015.

Peter Starup har udgivet "Tålt ophold – tvangsforanstaltninger, håndhævelse og ophør" i Juristen, nr. 5, s. 187-204, 2015.

Stine Piilgaard Perner Nielsen har sammen med Angela Münch, Viktor Jozsef Racz og Anne-Mette Hjalager udgivet "Towards multifunctionality of rural natural environments?: An economic valuation of the extended buffer zones along Danish rivers, streams and lakes" i Land Use Policy, vol. 50, s. 1-16, 2016.

Bøger mv.

Ayo Næsberg-Andersen har udgivet "Human Rights in National Administrative Law: Dissemination of Knowledge of Human Rights through Administrative Decisions", 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundet, 2015.

Bassah Khalaf har udgivet kapitel 1, 3 og 4 i Erhvervsforvaltningsret af Bent Ole Gram Mortensen (red.), 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundet, 2016.

Bassah Khalaf har udgivet sin Ph.d.-afhandling "Sekundær EU-opholdsret: En retsdogmatisk analyse af familiemedlemmers afledte opholdsret i unionsborgerens hjemland", 1. udgave, Karnov Group, 2016.

Bent Ole Gram Mortensen har sammen med Kim Østergaard, Christina D. Tvarnø, Rasmus Dalgaard Laustsen, David McIlroy, Christian Bergqvist, Vibe Thimgaard Knoop og Jacob Lyngsie udgivet "Rets- og kontraktøkonomi - En antologi: Law & Economics - An anthology", Jurist- og Økonomforbundet, 2016.

Bent Ole Gram Mortensen har udgivet kapitel 1, 9 og 15 i Erhvervsforvaltningsret af Bent Ole Gram Mortensen (red.), 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundet, 2016.

Bent Ole Gram Mortensen har udgivet "Aftaler om teknologioverførsel - Kommissionsforordning 316/2014" og "Liberaliserede sektorer" i Regulering af konkurrencen i EU, 4. udgave, Jurist- og Økonomforbundet, 2016.

NOTA BENE

Nyhedsbrev fra Juridisk Institut, Syddansk Universitet, Juli 2016

Bent Ole Gram Mortensen har udgivet "Forsyningspligt og aftagepligt: Et offentligretligt studie" i Ret på flere felter: forvaltning, governance, retssikkerhed: festskrift til Carsten Henrichsen af Trine Baumbach, Peter Blume, Michael Götze (red.), Jurist- og Økonomforbundet, 2015.

Bent Ole Gram Mortensen har udgivet "Arctic Mining: The case of Greenland" i Yearbook of Polar Law af Gudmundur Alfredsson, Timo Koivurova og Julia Jabour (red.), Brill, 2015.

Carina Risvig Hamer har udgivet kapitel 10, 14, 15 og 17 i Erhvervsforvaltningsret af Bent Ole Gram Mortensen (red.), 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundet, 2016.

Carina Risvig Hamer har udgivet "Udbudslovens afsnit III: Light-regimet" i Udbudsloven af Steen Treumer (red.), Ex Tuto Publishing, kap. 16, 2016.

Frederik Harhoff har udgivet "En slags retfærdighed" i Og Balkan kom til Danmark: Om at være nærområde til krig og folkemord af Niels-Jørgen Nehring og Birte Weiss (red.), Aarhus Universitetsforlag, s. 250-266, 2015.

Hanne Marie Motzfeldt har udgivet "Forvaltningens it-løsninger" i Ret på flere felter: Forvaltning, Governance, Retssikkerhed: Festskrift til Carsten Henrichsen af Trine Baumbach, Peter Blume, Michael Götze (red.), Jurist- og Økonomforbundet, s. 343-363, 2015.

Hanne Marie Motzfeldt har udgivet kapitel 5, 6, 7, 8 og 9 i Erhvervsforvaltningsret af Bent Ole Gram Mortensen (red.), 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundet, 2016.

Hans Viggo Godsk Pedersen har udgivet "Almindelig kontraktsret", 5. udgave, Jurist- og Økonomforbundet, 2015.

Hans Viggo Godsk Pedersen har udgivet "Kaution", 11. udgave, Jurist- og Økonomforbundet, 2016.

Kent Kristensen har udgivet "Lægen, juraen og den akutte patient" i Den akutte patient af Christian Bagger Mogensen (red.), Munksgaard, 3. udgave, 2015.

Kristina Siig har udgivet "Danish Rules on Securities and other protective rights in the charterparty trade - an overview" i Securities in the charterparty trade af Filippo Lorenzon (red.), 2016.

Lars Kjærgård Terkilsen har udgivet "Afgrænsningsspørgsmål" og "Indkomstopgørelse" i Erhvervsbeskatning – med fokus på personselskaber og virksomhedsordningen af Peter Koerver Schmidt, Niels Jørgen Kristensen, Malene Overgaard, Henrik Nielsen, Michael Tell, Lars Kjærgård Terkilsen, Christian Skovgaard Hansen & Troels Michael Lilja, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2016.

Rikke Gottrup har sammen med Hanne Marie Motzfeldt udgivet "Habilitet, tavshedspligt, yringsfrihed og offentliggørelse af kontroloplysninger" i Erhvervsforvaltningsret af Bent Ole Gram Mortensen (red.), 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundet, s. 119-161, 2016.

Rikke Gottrup har udgivet kapitlerne 11, 12, 13 og 16 i Erhvervsforvaltningsret af Bent Ole Gram Mortensen (red.), 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundet, 2016.

Thomas Indén har udgivet "Kommunerna och deras ansvar för konkurrensen" i Sveriges Kommunaljuridiska Förening 100 år – festskrift af Niklas Witt (red.), Iustus förlag, s. 123-140, 2015.

Nyhedsbrev fra Juridisk Institut, Syddansk Universitet, Juli 2016

Nyt fra Juridisk Institut

Frederik Harhoff er tilknyttet Forsvarsakademiet

Frederik Harhoff er pr. 1 marts 2016 tilknyttet Forsvarsakademiet (FAK) på Svanemøllens Kasserne i København på 20 % basis som seniorrådgiver.

Forsvarsakademiet uddanner fremtidens ledere i Forsvaret, så de bliver nogle af de dygtigste i NATO. Uddannelserne er forankret i den militære profession inden for både Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet samt de elementer, der går på tværs af de tre værn.

Udover at levere forskningsbaseret undervisning bruges Forsvarsakademiets militære viden også bredt i og uden for Forsvaret til gavn for samfundet, Forsvarsakademiets allierede og øvrige partnere.

Hold fra Juridisk Institut videre i prestigefyldt international procedurekonkurrence

SDU's hold gik i påsken videre til elimineringsrunderne i den internationale procedurekonkurrence The Annual Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot. Holdet slog i første elimineringsrunde University of Geneva. I anden runde af elimineringsrunderne måtte holdet dog se sig slået af University of Sydney. Holdet endte på en delt 17. plads ud af 311 deltagende universiteter fra hele verden. Derudover opnåede holdet en "Honourable Mention" for deres skriftlige arbejde. Det er tredje gang SDU's hold klarer sig videre i konkurrencen, og tredje gang i træk deres skriftlige arbejde præmieres.

SDU's bedste placering i folkeretlig procedurekonkurrence

I maj måneden deltog SDU i den internationale, folkeretlige procedurekonkurrence Telders International Law Moot Court Competition i Haag. Holdet havde på forsvarssiden opnået en tredje plads for deres skriftlige arbejde. Efter at resultaterne fra det mundtlige og skriftlige arbejde blev sammenlagt, afsluttede forsvarssiden konkurrencen på en syvende plads ud af i alt 27 deltagende universiteter. Det er det bedste resultat SDU nogensinde har opnået i konkurrencen.

NOTA BENE

Nyhedsbrev fra Juridisk Institut, Syddansk Universitet, Juli 2016

Juridiske emner ved Syddansk Universitet

Juridisk Institut udgiver for 8. gang bogen Juridiske Emner ved Syddansk Universitet, som er en række fælles publikationer, der viser en del af den bredde, der er i de emner, som der bearbejdes i det juridiske forskningsmiljø på Syddansk Universitet. I år er der givet bidrag til bogen fra:

- Professor, ph.d., Thomas Elholm: Juridisk Instituts strategi og organisation anno 2015
- Professor, lic.jur., Nis Jul Clausen LL.M.: Ansvar for finansiel rådgivning – og hvad så med juraen?
- Lektor, Lone Hansen & Professor, lic.jur., Hans Viggo Godsk Pedersen: Om samboende – gifte eller ugifte – pars fælles hæftelse
- Lektor, ph.d., Camilla Hørby Jensen & Adjunkt, ph.d., Niels Skovmand Rasmussen: En fælles regelbog og et føderaliseret tilsyn – en ny governancemodell for EU's kapitalmarkeder?
- Professor mso, ph.d., Jakob Juul-Sandberg: Lejers (u)væsentlige misligholdelse ved forsinkelse med lejebetaling – en obligationsretlig analyse af lejelovens § 94, stk. 1 . 85
- Professor mso, ph.d., Kim Østergaard: Dealsites – formidler eller anden mellemmand i lyset af kontraktens relativitet?
- Professor mso, jur.dr. (svensk titel), Tobias Indén: Den svenska järnvägen, liberaliseringen och marknadstillträdet
- Professor mso, ph.d., Inge Langhave Jeppesen: Det forretningsmæssige – en skatteretlig norm
- Professor, ph.d., Bent Ole Gram Mortensen: Vandkraft som erhvervsressource i Grønland
- Lektor, ph.d., Peter Starup & Adjunkt, ph.d., Bassah Khalaf: Selvrepression, LGBT-personer og EMRK art. 3 og 8
- Lektor, ph.d., Lars Kjærgaard Terkilsen: Valutakurstab på aktier – nogle perspektiver på EU-Domstolens dom i C-686/13 X AB
- Lektor, ph.d., Jette Thygesen: At være eller ikke være – en chokoladevare
- Videnskabelig assistent, Frederik Waage: Om organiseringen af det offentlige retssagsførelse
- Lektor, ph.d., Ulrike Barten: Mindretal og EU – forhåbninger, muligheder og udfordringer
- Lektor, ph.d., Bugge Thorbjørn Daniel: Vestnordisk frihandel – juridiske rammer for en eventuel frihandelsaftale
- Lektor, dr.jur. (tysk titel), Birgit Feldtmann & Lektor, dr.jur., Kristina Siig: Bådflygtninge i Middelhavet – gamle problemer uden nye løsninger?
- Ph.d.-stipendiat, Christian Frier: Autorisation af vagtvirksomhed og godkendelse af vagter i dansk ret
- Lektor, ph.d., Carina Risvig Hamer: Hvornår er der tale om en udbudspligtig offentlig kontrakt?
- Professor, dr.jur., Frederik Harhoff: Krigsretten i moderne krige
- Lektor, ph.d., Henning Bang Fuglsang Madsen Sørensen: Rameafgørelser og præjudicielle forelæggelser
- Professor, ph.d., Professor II ved Institutt for kriminologi og rettsosologi, Universitetet i Oslo, Ole Hammerslev: Retshjælpsforskning
- Lektor, ph.d., Linda Kjær Minke & Professor, ph.d., Thomas Elholm: Hadforbrydelse – giver det mening?
- Adjunkt, ph.d., Annette Olesen: Retten – et sammenvævet lovkompleks
- Professor, dr.jur., Sten Schaumburg-Müller: The Concept of Law and International Society

NOTA BENE

Nyhedsbrev fra Juridisk Institut, Syddansk Universitet, Juli 2016

Dimittendafslutning

Torsdag den 30. juni 2016 afholdte Juridisk Institut dimittendafslutning for det forgangne års erhvervsjuridiske og juridiske dimittender på bachelor- og kandidatniveau.

Årets talere var Bo Møller Jensen, Advokat ved Bonnesen Advokater, Ole Friis, Prodekan for Uddannelse ved det samfundsvidenskabelige fakultet, Christian Frank Madsen, Fuldmægtig ved Plesner. Dimittendtalene blev holdt af Jane Nørgaard Iversen, Cand.merc.jur.

Det musikalske indslag blev leveret af Anette Lynghøj og Pernille Arenfeldt.

Juridisk Institut havde fået en række legater fra diverse samarbejdspartnere til uddeling til dimittenderne. De blev uddelt således:

- Moalem Weitemeyer Bendtsen
25.000 kr. til det bedste gennemsnit på cand.jur. Legatet blev givet til Anders Watson Hansen
- Kammeradvokaten - advokatfirmaet Poul Schmidt
25.000 kr. til det bedste gennemsnit på cand.merc.(jur.). Legatet blev givet til Benedikte Wagner Frandsen
- Moalem Weitemeyer Bendtsen
10.000 kr. til det bedste gennemsnit på BA jura. Legatet blev givet til Milena Carlsson
- Kammeradvokaten - advokatfirmaet Poul Schmidt
10.000 kr. til det bedste gennemsnit på HA(jur.). Legatet blev givet til Jan Bach Andersen og Kristoffer Bruun Hansen
- DJØF
Boglegat på 2.500 kr. til den studerende, der har bidraget mest til studiemiljøet på SDU. Legatet blev givet til Cecilia Nygaard Jensen

Procedurekonkurrence

Igen i år afholdte Juridisk Institut procedurekonkurrence, hvor de studerende havde mulighed for at prøve kræfter med proceduren i praksis.

Der var tilmeldt 12 hold, hvoraf 4 hold gik videre til semifinalerne, hhv. 2 sagsøgere og 2 sagsøgte. Dernæst blev der afholdt finale mellem den bedste sagsøger og den bedste sagsøgte. Til at bedømme deltagernes præstationer var Kammeradvokat Karsten Hagel-Sørensen, Advokatfirmaet Poul Schmidt, Retspræsident Henrik Agersnap, Retten i Odense og Advokat Henrik Thorup, Odense Advokatforening.

Efter procedurekonkurrencens afslutning blev der afholdt reception og præmieoverrækkelse i Panoramaudsigten på SDU.

Årets vindere blev:

- Vinder af procedurekonkurrence: Sarah Willatzen og Caroline Ulrich - 8.000 kr. sponsoreret af Odense Advokatforening
- Bedste procedør i de indledende runder: Aske Kaadt - Gavekort på 4.000 kr. sponsoreret af DJØF Forlag.
- Bedste procedure for sagsøger: Rasmus R. Duggen - 5.000 kr. sponsoreret af Kammeradvokaten,

NOTA BENE

Nyhedsbrev fra Juridisk Institut, Syddansk Universitet, Juli 2016

Advokatfirmaet Poul Schmidt

- Bedste procedure for sagsøgte: Kasper Børsting Dannefer og Katarina Damsted Rasmussen - 5.000 kr. sponsoreret af Maare Advokatanpartsselskab
- Bedste stævning: Sarah Willatzen og Caroline Ulrich - 3.000 kr. sponsoreret af Kielberg Advokater
- Bedste svarskrift: Kasper Børsting Dannefer og Katarina Damsted Rasmussen - 3.000 kr. sponsoreret af Kielberg Advokater
- Udmærkelse for fortrinlig procedure: Maria Duus
- Udmærkelse for fortrinlig stævning: Camille H. Larsen, Maria Duus, Eline Demmer og Helene H. Christiansen
- Udmærkelse for fortrinligt svarskrift: Mikkel Otzen og Aske Kaadt
- Udmærkelse for fortrinligt svarskrift: Lotte Marie Dirksen og Michelle Wiinberg Vesterdal

Karrieredag

Traditionen tro afholdte Juridisk Institut i samarbejde med Juridisk Forening karrieredag for studerende på de juridiske uddannelser den 30. marts 2016. Her kunne de studerende møde kommende mulige arbejdsgivere og få en snak om, hvilke jobmuligheder der er, samt få et indblik i hvordan hverdagen som jurist eller erhvervsjurist kan se ud. I alt havde 23 virksomheder fra både det private og offentlige opstillet stande, hvor man kunne møde medarbejderne og få en uformel snak.

- Andersen Partners Advokatfirma
- Danmarks Domstole
- Danske Advokater
- De jurastuderendes retshjælp, Odense
- Elmann Advokatpartnerselskab
- Faglige vejledere – mød de faglige vejledere for Jura og HA(jur.)
- Focus Advokater
- Horten Advokatpartnerselskab
- IDEAL Advokatfirma
- Juridisk Forening
- Kammeradvokaten, Advokatfirmaet Poul Schmith
- Kielberg Advokater
- Kirk Larsen & Ascanius
- LETT Advokatpartnerselskab
- Moalem Weitemyer Bendtsen Advokatpartnerselskab
- Naturstyrelsen
- Odense Kommune
- Patriotisk Selskab
- Plesner Advokatfirma

NOTA BENE

Nyhedsbrev fra Juridisk Institut, Syddansk Universitet, Juli 2016

- Retshjælpen Vollsmose
- SDU Erhverv – kom og få hjælp til dit CV
- SKAT
- Spillemyndigheden

Udover de opstillede stande, forgik der også workshops, hvor de studerende kunne afprøve deres teoretiske viden på cases fra det virkelige liv.

- Offentligret, ved Odense Kommune og Spillemyndigheden
- Formueret, ved Forcus Advokater
- Strafferet, ved Danmarks Domstole

Efteruddannelse

Valgfag (tompladsordning)

Juridisk Institut udbyder et stort antal valgfag på kandidatniveau. Der er mulighed for at følge et eller flere af disse fag på den såkaldte tomladsordning. For 4.100 kr. kan man følge og gå til eksamen i et fag. De udbudte fag fremgår via nedenstående link:

- Se valgfagsoversigt på cand.jur. og cand.merc.(jur.):
www.sdu.dk/Information_til/Studerende_ved_SDU/Din_uddannelse/Kandidat/Jura_kandidat/Uddannelsens_opbygning/Valgfagsoversigt
- Se valgfagsoversigt på Master of Social Sciences in International Security and Law:
www.sdu.dk/en/Information_til/Studerende_ved_SDU/Din_uddannelse/Kandidat/IntSecureLaw/Uddannelsens_opbygning/Fagbeskrivelser

Man bør være opmærksom på, at der vil være forskellige undervisningsformer afhængig af antal tilmeldte til faget. Bemærk at et fag typisk vil udgøre 30 lektioner.

Yderligere information kan fås på Studieadministrationen, Studienævn for Jura ved Diana Bredal Midskov på dbmi@sam.sdu.dk

NOTA BENE

Nyhedsbrev fra Juridisk Institut, Syddansk Universitet, Juli 2016

Skræddersyet efteruddannelse

Hvis du har forslag til et efteruddannelseskursus, der kan indgå som en del af den obligatoriske efteruddannelse for advokater eller revisorer, hører vi gerne fra dig. Send en mail konstitueret institutleder Thomas Elholm på tel@sam.sdu.dk

Udtalelser om tompladsordningen

Advokat Claus H. Schultz og advokat Nils-Erik Kallmayer fra Advokatfirmaet Skjøde Knudsen & Partnere (www.skj-advokat.dk) har erfaring med tompladsordningen og udtaler:

*"Vi har fulgt faget **International Transport Law**, og kurset har givet et godt overblik over retsområdet. Faget har været relevant i forhold til de efteruddannelseskrav, der stilles til advokater."*